

Nr 55.

Av herr **Heiding**, angående statsanslag för premiering av välskötta mindre skogsbruk.

Insikten om betydelsen av en god skogsvård torde numera vara allmän i vårt land. Skogarna representera vår förnämsta naturtillgång, som dessutom är så beskaffad, att den aldrig behöver sina utan tvärtom vid rätt skötsel bör kunna avvinnas en allt högre avkastning. Vårt folks välstånd blir sålunda intimt beroende av i vilken grad skogarna förmå producera nyttigheter eller värden, varför det ligger i statens intresse att sådana åtgärder vidtagas, som kunna vara ägnade att stegra skogarnas avkastningsförmåga.

I vår skogshushållning spela de mindre skogsbruken en mycket viktig roll. Enligt den uppdelning av skogarna i ägaregrupper, som av jordkommissionen använts, skulle omkring 60 % av landets i enskild ägo varande skogsmark utgöras av dylika mindre skogsbruk. Återstoden fördelas med 6.5 % på större enskilda jordägare och 33.5 % på bolag. I runt tal äga de mindre markägarna 10.5 milj. har skogsmark.

Även om det knappast kan göras gällande, att det mindre skogsbruket är sämre lottat i fråga om betingelser för en rationell drift än det större, äro dock de verkliga förhållandena sådana, att man måste säga, att det bjudit betydligt mindre svårigheter att få till stånd en tillfredsställande skötsel av storskogs- än av småskogsbruken. De större skogsägarna och bolagen hava i allmänhet haft större möjligheter att anställa eller anlita kvalificerat folk för skötselns handhavande. Dessutom ha mången gång ekonomiska förhållanden lagt hinder i vägen för den mindre skogsägaren att vidtaga de åtgärder, som ur skogsvårdssynpunkt kunnat anses önskvärda.

Genom statens försorg har redan mycket åstadkommit, som verkat befrämjande på skogshushållningen i allmänhet. I detta sammanhang må vara tillräckligt att nämna om inrättandet av skogsvårdsstyrelserna, vilkas verksamhet, icke minst för det mindre skogsbrukets förkovran, knappast torde kunna överskattas, samt beviljandet av statens skogsutdikningsanslag.

Jag förmenar emellertid, att berörda spörsmål, hur man skall åstadkomma en allmän uppräckning av skogsvården å de mindre skogsägarnas marker, är av sådan betydelse för landet, att det ur statlig synpunkt kan vara motiverat att även beträda andra vägar för att detta mål snarast möjligt må kunna uppnås.

Vad som i sådant syfte bör vara särskilt värdefullt är allt som kan sporra intresset hos skogsägarna att, ofta nog med bortseende av egen vinning, göra sitt bästa för ett försättande av skogen i sådant skick, att markens förmåga att producera virke så småningom blir utnyttjad till det yttersta. För sådant ändamål fordras sålunda, att varje bit av skogsmarken förses med växande skog, om så erfordras genom skogsodling, att bestånden på ett för skogens tillväxt lämpligt sätt gallras och genomhuggas, så att värdetillväxten blir den bästa möjliga, och att alla vattensjuka marker, tjänliga till skogsbörd, torrläggas.

En markägare, som på sådant sätt gjort sin skog till en mönsterskog, varigenom han tjänat sin ort till ett föredöme, synes mig vara värd ett allmänt erkännande. Den utmärkelse, som skulle komma honom till del, hade han ärligen förtjänat, och den skulle ävenledes helt visst väcka ett intresse hos grannarna att söka göra sig förtjänta av samma heder. Ett erkännande till eller premierande av välskötta skogsbruk skulle sålunda enligt min mening bliva ett kraftigt verkande medel för utbredande av intresset för en god skogsskötsel.

Vid en premiering av skogsbruk i ändamål att skänka ägarna officiella erkännanden för en god skogsvård borde enligt min uppfattning endast skogsbruk av en viss maximiareal kunna komma i fråga. Var gränsen lämpligen skall gå är synnerligen svårt att säga, då förhållandena äro så olika i olika delar av vårt land. Bäst skulle kanske frågan lösas genom att samtidigt stipulera viss maximiareal åkerjord eventuellt även kombinerad med fastställelse av visst belopp å taxeringsvärdet, som ej finge överskridas.

I fråga om de organ, som skulle handhava premieringen, synas mig skogsvårdsstyrelserna och deras tjänstemän härvid vara de enda, som kunna komma i fråga. Skogsvårdsstyrelserna hava den bästa lokalkännedomen och besitta säkerligen de största möjligheterna att bedöma, vilka skogsägare, som gjort sig förtjänta av en utmärkelse. Fördelningen av ett för ändamålet eventuellt beviljat anslag torde böra uppdragas åt centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund eller verkställas av Kungl. Maj:t efter centralrådets hörande. I övrigt torde till någon del bestämmelserna i av Kungl. Maj:t den 1 juni 1923 utfärdade reglementet för med statsmedel understödda åtgärder till höjande av det mindre jordbruket (nr 244) och kungörelsen angående statsbidrag till dylika åtgärder (nr 245) kunna tjäna till förebild vid uppdragande av riktlinjer för en premieringsverksamhet av ifrågavarande art.

Ehuruväl jag anser, att frågan är av den vikt, att ett anslagsäskande i ärendet snarast bör underställas riksdagens prövning, synes mig detta ej kunna ske förrän närmare utredning, bland annat, angående de villkor, som böra stipuleras för premiernas utdelande, förebragts. Med stöd av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen ville besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag angående statsanslag för premiering av välskötta mindre skogsbruk.

Stockholm den 18 januari 1929.

Arthur Heiding.
